

Helsinki-Vantaan lentoaseman kehitysohjelma**Ideakilpailu asiakaskokemuksen vahvistamiseksi 3.10.-25.11.2016****1. Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus**

Finavia Oyj järjesti arkkitehti- ja pääsuunnittelun puitesopimuskumppanien kokoamille työryhmille kutsukilpailun rakenteilla olevien terminaalilaajennuksien tiloissa matkustajille tarjottavista mieliinpainuvista elämyksistä ja kokemuksista.

Kilpailu oli luonteeltaan ideakilpailu.

Kilpailun tarkoituksena oli saada ideoita ja tarinoita, joilla asiakas saavuttaa koko lentoasemalla vietetyn ajan pituisen kokemuksen ja josta asiakas saa oman ikimuistaisen tarinan, jota on halukas jakamaan.

Järjestäjä ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailuasiantuntija hyväksyivät kilpailuohjelman.

2. Hankintamenettely

Kilpailuun kutsuttiin hankintamenettelyn kautta yhteensä viisi (5) kappaletta puitesopimuskumppaneita työryhmineen:

- ALA Arkkitehdit Oy ja Kokoro & Moi Oy
- Arkkitehdit Davidsson Tarkela Oy ja Rune & Berg Design Oy
- KVA Arkkitehdit, Kuudes Kerros Helsinki Oy ja dSign Vertti Kivi & Co
- Parviainen Arkkitehdit Oy ja Aivan Oy
- Arkkitehtitoimisto Perko Oy ja Detail Design GmbH

Työryhmille järjestettiin infotilaisuus 19.9.2016 ja vapaaehtoinen tutustumiskäynti 19.10.2016.

Kilpailutehtävään liittyvät kysymykset pyydettiin esittämään 11.10.2016 mennessä ja vastaukset kysymyksiin annettiin 13.10.2016. Tutustumiskäynnillä esitettyihin kysymyksiin annettiin vastaukset 20.10.2016.

Kilpailuehdotukset tuli palauttaa viimeistään 25.11.2016 klo 15.00.

3. Osallistujien ja ehdotusten vähimmäisvaatimusten täyttyminen

Kilpailukutsun mukaisesti osallistujien vähimmäisvaatimukset on kuvattu voimassa olevissa puitesopimuksissa. Määräaikaan mennessä saapui yhteensä viisi (5) ehdotusta. Saapuneet ehdotukset täyttivät kilpailuohjelmassa asetetut vähimmäisvaatimukset ja siten niistä maksetaan osallistujille ilmoitettu palkkio.

21.12.2016

4. Ehdotusten vertailun yhteenveto

Ehdotukset ovat pääosin erittäin huolella tehtyjä ja lähestymistavaltaan vaihtelevia. Tässä mielessä kilpailu on täyttänyt tehtävänsä.

Suunnittelutehtävässä keskeiseksi nousee kyky eläytyä lentoaseman erityisluonteeseen puolijulkisena tilana sekä eri käyttäjäprofiilien tarpeisiin. Parhaimmissa töissä oli pystytty käsittelemään lentokenttää paikkana, jonka tulee viestiä vierailijoille kohtaan elämyksiä nopeastikin ja toisaalta tarjota mahdollisuuksia itsenäiseen vaeltuun tai työskentelyyn.

Vahvojen elämysten ja miellyttävien tilojen luominen tuntuu parhaalta ratkaisulta tehtävään. Toisaalta hienoa jos lentoaseman terminaaliin voidaan luoda erilaisten tunnelmien sarja, jonka avulla matkustajat pystyvät saamaan useampia kokemuksia asemalta.

Yhteenveto palkintolautakunnan kommentteista 15.12.2016

Ehdotusten arviointi:

HEL-Portti Pohjolaan

- Portti teema on arkkitehtuuriltaan ja muotoilultaan erittäin ansiokas ja istuu hyvin tekijän pääteemaan.
- Itse aulatilan arkkitehtuuri ei yllä tarinan/ odotusten tasolle. Haitariseinät ja muutamat saarekkeet eivät vakuuta mieleenpainuvana elämyksenä eivätkä ne tue aukion erilaisia tunnelmia ja tapahtumia (monikäyttöisyyttä).
- "Miltä täydellinen hiljaisuus tai -20 astetta tuntuu.." ovat hyviä ajatuksia.
- Ehdotuksessa ei ole täsmennetty kuinka esim. ilmassa leijuvat valopisteet toteutettaisiin (paljon johtoja?).
- Opastukseen liittyvät ajatukset ovat laadukkaita mutta tuskin enää toteutettavissa.
- Tarina pohjolan portista on uskottava ja mielenkiintoinen sekä myös ajan-kohtainen.
- Hyvin jaotellut käyttäjäkokemuksen/ asiakaspolun osat.
- Ehdotetut asiakaspolun teemat ovat korkeatasoisia ja tukevat hyvin kokonaistarinaa.
- Referenssit ovat hyviä ja niiden avulla saatu aikaan lupaus korkeatasoisesta ympäristöstä ja palveluinfrastrasta.
- Linkitys Sibeliukseen jää kovin viitteelliseksi ja on ainoastaan osa suurempaa tarinaa. Ehdotus tukeutuu enemmän pohjolan mystiikkaan ja tarina hie-
man yksiselitteinen ja "yleispohjoismainen".
- Elämyksen ja kaupallisuuden yhdistäminen on onnistunut, tosin vaatisi koko terminaalialueen kaupallisen ja visuaalisen strategioiden yhdistämistä ja uudelleen miettimistä.

21.12.2016

Ehdotus on tehty raikkaasti ja sen ilme on tuore. Ideoiden, arkkitehtuurin ja toteutuksen suhde jää kevyeksi ja hieman pinnalliseksi. Ehdotuksen kehityskelpoisinta antia ovat porttiteema, ajatukset digitaalisista sovelluksista ja niihin liittyvästä grafiikasta.

- + ajatus portista välittävänä tilana kahden maailman välillä
- + portin arkkitehtuuri
- + korkeatasoinen toteutus
- ehdotuksen aulan arkkitehtuuri jää vaisuksi

Metsäaukio

- Asiakkaan polkua käsitellään selkeän, kiteytyneen tarinan avulla.
- Ehdotus pohjautuu vahvaan metsän tarinan kokemiseen ja Sibeliuksen musiikin luontoviittauksiin ajatuksenaan tarjota matkustajille luontoelämys keskellä terminaalia.
- Kaareva videotaulu on ratkaistu kekseliäästi ja idea on kehitettävissä nykYTEKNIKALLA eteenpäin.
- Finavian neljä teemaa sekä erilaiset matkustajaryhmät on huomioitu.
- "Smooth Travel Ambassador" on hyvä ajatus.
- Ehdotus ei sisällä esimerkkiä yhtenäisestä graafisesta ilmeestä.
- Olisi suonut, että ehdotuksen arkkitehtoninen ote olisi ollut ehkä vielä innovatiivisempi, mutta toisaalta hieman ehkä viitteellisten kuvien tunnelma kommunikoi hyvin tavoitetta jostain vielä lupaavammasta.
- Jatkokehittelyllä ja palvelutarjonnan huolellisella suunnittelulla ratkaisusta voi syntyä elämyksellinen keidas lentomatikustajille niin hetkeksi kuin pidemmäksi ajaksi.

Ehdotus on selkeä ja varmaotteinen mutta tarjoaa silti mahdollisuuksia kehittää ideaa. Ehdotus on uusiutumiskykyinen ja mahdollistaa erilaiset tunnelmat ja sisällöt. Metsä tarjoaa parhaimmillaan levon, suojan, elämyksen, ravinnon, yllätyksen, aivan kuin lentoasema. Ehdotus huomioi rakennuksen arkkitehtuurin tuoden siihen lisää merkityksiä ja mahdollisuuksia.

- + vahva helposti ymmärrettävä kokonaisidea, johon on helppo räätälöidä myös muut palvelut
- + hyvä tunnelma kuvissa, joka vahvalla toteutuksella saattaa kääntyä hienoksi elämykselliseksi tilaksi
- + hyvä kehityspotentiaali
- arkkitehtoninen ratkaisu on hyvä, mutta olisi voinut olla myös innovatiivisempikin

21.12.2016

Senses

- Idea kokonaisvaltaisesta aistikokemuksesta on loistava: Saada matkustaja tuntemaan suomalaista aistimaailmaa eri tunnelmien kautta.
- Konsepti toimii parhaimmillaan, kun koko uusi terminaalialue on valjastettu sen käyttöön. Matkustajalla on mahdollisuus kokea tarinan eri osia terminaalin eri alueilla (koko matkustajapolulla), täten myös vaellella eri aistikokemusten maailmoissa.
- Ehdotuksessa on sisäistetty hyvin lentoaseman luonne väliaikaisena tilana eri maiden ja kulttuurien välissä sekä sen potentiaali kommunikoida matkustajalle lyhyessäkin ajassa Suomen kulttuurin ja identiteetin ominaispiirteitä.
- Ehdotuksen aukioista ja tiloista eniten paukkuja on laitettu kilpailutehtävän mukaisesti "Sibeliuksen metsäaukioon". Muiden tilojen käsittely jää ymmärrettävästi vain viitteelliseksi ja ne vaatisivat runsaasti jatkotyöstöä toimiakseen.
- Itse aukion arkkitehtuuri ja tilasuunnittelu perustuu pitkälti pysyvään metsää tulkitsevaan valo-puu-seinään sekä sen edessä aukiolla vaihtuviin kappaleisiin.
- Itse seinä on sinänsä ihan komea ja sen muuttuvilla valon värisävyillä pystytään muuttamaan hyvin aulan tunnelmaa.
- Esitetyt yksittäiset tilaelementit, samoin kuin esitetyt valaisimet ovat hieman ehkä tyypillisiä lentokentän / kauppakeskuksen elementtejä ja näin ollen vahvempi kokemus halutusta tunnelmasta jää hieman viitetasolle.
- Sinänsä aulan tunnelma on miellyttävä, mutta herää kysymys millä tavalla se poikkeaa muista maailman lentoasemien ja hotellien auloista? Minkälainen vahva muistijälki siitä jää ja miten se seinäkkeen metsäreferenssiä lukuun ottamatta muistuttaa suomesta – saatikka Sibeliuksesta?
- Animaatiossa esiintyvät valotunnelmat ovat kiehtovia.
- Suora lähetys Suomeen on hyvä idea.

Ehdotus tarjoaa hyviä yksittäisiä ideoita mutta esitetyt tilat ovat luonteeltaan päälleliimattuja ja kulissimaisia.

+ idea kokonaisvaltaisen maailman luomisesta suhteellisen pienin investoinnein koko terminaalin alueelle.

+ eri kestoisten elämysten kokeminen aistien kautta

+/- aulan hieman yllätyksetön, mutta toisaalta varmaotteinen arkkitehtuuri

21.12.2016

Sibelius Triangle

- Ehdotus perustuu yhteen vahvaan kolmioista muodostuvaan seinäkkeeseen, joka toimii erilaisten tapahtumien mahdollistajana sekä siitä kehitettyyn lentoasemalle levitettyyn graafiseen identiteettiin.
- Seinäke on arkkitehtonisesti erittäin komea, mutta toisaalta tilaa ei juuri ole muuten käsitelty lainkaan mikä jättää tilallisesti hieman vajaan kokemuksen aulasta. Kolmioteema voisi toimia itsenäisenä reliefimäisenä taideteoksena?
- Ajatus konserttisalista akustisine ominaisuuksineen rajaa ja lokeroi konseptia liiaksi.
- Aulan seinäkkeen motivointi nojaa vahvasti erilaisiin tapahtumiin jotka aktivoivat sen. Tapahtumariippuvaisuudesta johtuen jää sen aktiivisuus muiden armoille. Mikäli tapahtumia ei ole, voi tila tuntua vain kauniilta elementiltä, jonka elämyksellisyys saattaa jäädä pimentoon.
- Toisaalta vahva arkkitehtoninen elämys saattaa olla myös mieleenpainuva, joskin sen viittaukset Suomeen ja Sibeliukseen saattavat jäädä etäisiksi.
- Onko ehdotuksen uusi näin vahva arkkitehtuuri ristiriidassa rakennuksen muun arkkitehtuurin kanssa?

Ehdotus painottuu liiaksi konserttisaliteeman ympärille. Parasta antia ovat ajatukset lentoasemaa yhdistävästä graafisesta ilmeestä.

- + komea arkkitehtoninen elementti
- + parhaimmillaan toisi mielenkiintoisen nykyarkkitehtuurin elementin asemalle
- tapahtumakeskeisyys
- tukeeko aseman jo ajateltua kehitystä?

SOEH!

- Aulan arkkitehtuuri on sinänsä omassa kategoriassaan taidokasta, mutta tuntuu olevan aseman kehittämisen ja kilpailun tavoitteiden kanssa ristiriidassa.
- Aulasta on tehty jopa tunnistamaton uusi paikka, jonka arkkitehtuuri tuntuu vieraalta ja paikkaansa sopimattomalta, aulasta on tehty kaupallinen näyttämö.
- Työ on tehty äärimmäisen huolellisesti ja siihen on nähty paljon vaivaa. Ikävä vain, että tuntuu että oli hyvä vastaus, mutta väärään kysymykseen.

Ehdotuksen tekijät eivät ole ymmärtäneet tehtävän tavoitteita tai lentoaseman arkkitehtuurin periaatteita. Tapahtuma-aukiosta on tehty suomalaisuuden näkökulmasta vieras Keski-Eurooppalaisten brändien näyttämö.

- + huolellisesti tutkittu työ
- vieras arkkitehtuuri ja tavoitteiden vastainen ratkaisu

21.12.2016

5. Ideakilpailun tulos

Arvioinnissa todettiin yksimielisesti ehdotuksen "METSÄAUKIO" vastaavan parhaiten annetun ohjelman vaatimuksia ja on siten mahdollinen alustava konsepti jatkokehittämisen pohjaksi.

Toiseksi parhaaksi arvioitiin ehdotus "HEL PORTTI POHJOLAAN", jonka kehityskelpoisinta antia ovat porttiteema sekä ajatukset digitaalisista sovelluksista ja niihin liittyvästä grafiikasta.

Kolmanneksi parhaaksi arvioitiin ehdotus "Senses", joka sisältää mahdollisesti myöhemmin kehitettäviä yksittäisiä ideoita.

Mahdollisesta ehdotusten käyttämisestä päätetään erikseen.

6. Tuloksen julkaiseminen

Ehdotuksien nimikuoret avattiin tuloksen toteamisen jälkeen.

Nimikuorien sisältämät työryhmien kokoonpanot ovat liitteenä.

Tuloksen julkaisemisen ajankohta sovitaan Finavian tiedotuksen kanssa erikseen.

7. Allekirjoitukset

Vantaalla 21. joulukuuta 2016.

Ville Haapasaari

Lentoasemajohtaja, palkintolautakunnan
puheenjohtaja

Heikki Koski

Apulaisjohtaja

Kari Ristolainen

Suunnittelupäällikkö

Eero Lundén

Arkkitehti, Safan valitsema asiantuntija

Miikka Leppänen

Arkkitehti, palkintolautakunnan sihteeri

Elena Stenholm

Apulaisjohtaja

Johanna Metsälä

Asiakaskokemuspäällikkö

Tuomas Silvenhoinen

Arkkitehti, pääsuunnittelija

Finavian valitsema asiantuntija